

دیدار کاظمی از واشنگتن: گسترش رابطه ایالات متحده و عراق

به قلم دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/), بلال وهاب (/fa/experts/blal-whab-0/)

۱۷ اوت ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/kadhimi-visits-washington-broadening-us-iraq-relationship
العربية (/ar/policy-analysis/alkazmy-yzwr-washntn-twsy-allaqat-byn-alwlayat-almthdt-walraq/)

درباره نویسنده

دنا استرول (/fa/experts/dna-astrowl/)

دنا استرول هموند ارشد در انستیتو واشنگتن و عضو برنامه بث و دیوید گیدولد برای سیاست عربی است. او به عنوان عضو ارشد کمیته روابط خارجی سنا در حوزه خاورمیانه و شمال آفریقا و ترکیه کار کرده است.

بلال وهاب (/fa/experts/blal-whab-0/)

بلال وهاب هموند برنامه نیتن و استر ک. واگنر در انستیتو واشنگتن است.

تحلیل کوتاه

این دیدار و گفت‌وگوهای بعدی نه تنها فرصتی برای تأکید مجدد بر همکاری راهبردی آمریکا و عراق است بلکه فراتر رفتن از پارادایم‌های منسوخ است که عراق را تنها عرصه‌ای برای مقابله با تروریسم و عقب راندن ایران می‌بیند.

دیدار نخست‌وزیر مصطفی الکاظمی در تاریخ ۱۹ اگوست از واشنگتن دومین سفر خارجی وی از زمان تصدی این مقام و نخستین دیدار یک نخست‌وزیر عراق از کاخ سفید از سال ۲۰۱۷ خواهد بود. این دیدار در حالی صورت می‌گیرد که بحران‌های همزمان عراق را در بر گرفته است. کووید-۱۹ همچنان رو به گسترش است. اقتصاد به دلیل سال‌ها سوءمدیریت و سقوط اخیر قیمت نفت ضعیف است و داعش همچنان قادر به انجام حملات مرگبار است. اینها و عوامل دیگر ضرورت گسترش دستورکار آمریکا و عراق را طی گفت‌وگوهای کاظمی با رئیس‌جمهور ترامپ و در جریان جلسات بعدی گفت‌وگوهای راهبردی و سایر صحبت‌های دوطرف نشان می‌دهد.

زمان تغییر سیاست فرا رسیده است

مدتهاست که سیاست ایالات متحده در قبال عراق یا در محدوده سیاست ایران و کارزار «فشار حداکثری» دولت ترامپ دیده شده یا محدود به مبارزه با تروریسم بوده است که طی آن ارتش آمریکا آموزش نیروهای امنیتی عراق را برای نبرد با القاعده و داعش در عراق برعهده داشته است. با این وجود واشنگتن می‌تواند کارهای متمرث‌تری انجام دهد. اگر به یاد داشته باشد که به قدرت رسیدن کاظمی پس از اعتراضات گسترده و مستمر مردم عراق علیه دولت قبل و به خاطر فساد افسارگسیخته بی‌کفایتی و تمکین آن دولت از ایران اتفاق افتاد. با انجام این اعتراضات تظاهرکنندگان عمدتاً جوان و ملی‌گرا به روشنی نشان دادند که می‌خواهند دولتی با پشتوانه قوی

و مایل به کار برای منافع اقتصادی و سیاسی عراق داشته باشند

اکنون ایالات متحده فرصت دارد خود را با این چشم‌انداز نویدبخش هم‌جهت سازد و می‌تواند این کار را با تقویت رهبری کاظمی و ابراز حمایت از اولویت‌های سیاسی اقتصادی و اجتماعی او نشان دهد که برای بخش عمده جمعیت عراق بیشترین اهمیت را دارند. انجام این کار پیام‌آور آن است که واشنگتن دیگر عراق را به عنوان اولویت ثانوی در مسئله ایران نمی‌بیند. این امر تلاش‌های عراق را هم برای مقاومت در برابر نفوذ منفی ایران تقویت می‌کند. هر دو دولت می‌توانند با معتدل نگاه داشتن انتظارات و تمرکز بر نتایج غیرامنیتی این اهداف را محقق سازند.

به دنبال دیدار کاظمی دومین جلسه گفت‌وگوی راهبردی ایالات متحده و عراق برگزار می‌شود. این جلسه دست‌ورکار نشست مجازی ماه ژوئن (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-new-u.s.-iraq-strategic-dialogue-expert-views-from-both-sides>) را پی می‌گیرد. هدف از فرایند گفت‌وگوی راهبردی نهادینه کردن چشم‌انداز طراحی شده در توافق‌نامه چارچوب استراتژیک ایالات متحده و عراق در ۲۰۰۸ است. یعنی نقشه راه توافق شده بین دو طرف برای به نتیجه موثر رساندن روابط در حوزه‌های مختلف از جمله همکاری فرهنگی آموزشی و علمی. با روشن ساختن محورهای همکاری گسترده میان دو دولت و مردم آنها فراتر از بُعد نظامی این فرایند می‌تواند سال‌ها و با وجود تغییر دولت‌ها در بغداد و واشنگتن تداوم یابد.

اولین گام‌ها در پیشبرد سیاست آمریکا

اگرچه در حال حاضر توجه مردم آمریکا بر انتخابات ماه نوامبر کووید-۱۹ و اقتصاد متمرکز شده است مردم عراق احتمالاً ظواهر سفر و نتایج دیدار کاظمی را از نزدیک دنبال می‌کنند. بسیاری از آنها بدون تردید رفتار اهانت‌آمیز با نخست‌وزیر خود در تهران را تشخیص دادند. هنگامی که کاظمی به آنجا رسید و در ۲۱ جولای با رهبر جمهوری اسلامی علی خامنه‌ای ملاقات کرد دولت ایران حتی زحمت گذاشتن پرچم عراق را در جلسه به خود نداد. پس از آن خامنه‌ای تعدادی توییت تهدیدآمیز درباره حضور ایالات متحده در عراق منتشر کرد و به‌وضوح مشخص کرد که وی این کشور را صرفاً عرصه رقابت می‌داند نه یک کشور مستقل و دارای حاکمیت. علاوه بر این هیچ معامله اقتصادی مهم یا جدیدی هم در طول آن سفر اعلام نشد امری که حاصل متعارف برای دیدارهای یک رئیس دولت است. به طور خلاصه ایران سفر کاظمی را به موضوع آمریکا تقلیل داد و وی را مجبور کرد موضعی دفاعی اختیار کند که در مطبوعات عراق به طرز وحشتناک انعکاس یافت.

مقامات آمریکا باید در تقابلی روشن با رفتار فوق در شان یک رئیس دولت با کاظمی روبه‌رو شوند و از اقداماتی که باعث می‌شود این دیدار کاملاً درباره ایران به نظر برسد پرهیز کنند. پیامی که با یک دیدار احترام‌آمیز و بی‌جنگال منتقل می‌شود برای مردم عراق روشن خواهد بود: ایالات متحده به دنبال یک عراق ضعیف نیست که به تهران یا واشنگتن وابسته باشد بلکه به دنبال یک رابطه مناسب دیپلماتیک است که در آن دو دولت در راستای تعقیب نتایج قابل قبول برای دو طرف همکاری می‌کنند.

از این بازدید همچنین باید برای اعلام کمک‌های بیشتر آمریکا در مورد کووید-۱۹ و شفاف‌سازی مواضع اقتصادی هر دو طرف استفاده شود. از یک طرف اینکه ایالات متحده از بهبود وضع اقتصادی عراق پشتیبانی می‌کند و از سوی دیگر اینکه درهای عراق برای تجارت باز است. دولت ترامپ می‌تواند و باید کمک کند تا شرکت‌های آمریکایی با فرصت‌های موجود در عراق آشنا شوند. به شرط آنکه بغداد اقدامات لازم را برای ایجاد فضای جذاب تجاری انجام دهد. همچنین ایالات متحده باید سیاست دیرینه خود را در گسترش معاملات انرژی پیوندهای تجاری و سرمایه‌گذاری در عراق به‌ویژه توسط دولت‌های عرب ادامه دهد. به عنوان مثال وزارت خارجه آمریکا تلاش کرده است شبکه برق عراق را با شبکه برق کشورهای حوزه خلیج از طریق هیات مسئول شبکه برق بین دول عضو در این شورا پیوند دهد. اعلام مشارکت یک شرکت آمریکایی یا غربی در بهبود تولید گاز و تولید داخلی برق عراق می‌تواند برای تجارت ایالات متحده کاملاً مثبت باشد. ضمن آنکه به میلیون‌ها عراقی نیز که در طول موج‌های گرمای تابستانه از کمبودهای سالانه برق در عذاب اند پیام مثبتی می‌فرستد. امسال قطع برق به میزان بی‌سابقه‌ای رسید.

پس از آن دومین نشست گفت‌وگوی راهبردی فرصت‌هایی را برای ارائه پیام‌های حرکت روبه‌جلو فراهم می‌کند و نشان می‌دهد که واشنگتن به تعهدات خود پایبند است. مقامات آمریکا باید با دو گام مهم برای اعلام پیشرفت‌های بعد از جلسه ماه ژوئن آمادگی داشته باشند: ارائه برنامه اعزام مشاوران اقتصادی به بغداد و پیشنهاد یک بسته کمک برای حمایت از آمادگی عراق جهت انتخابات سراسری سال آینده. مشاوران اقتصادی می‌توانند به وزارتخانه‌های عراق در اجرای اصلاحات لازم برای باز کردن راه اخذ وام از موسسات مالی بین‌المللی کمک کنند. هم‌زمان پشتیبانی انتخاباتی ایالات متحده (و سازمان ملل) اطمینان بیشتری به مردم می‌دهد که آرای آنها مهم است. همچنین آنچه تا کنون در انجام آن تاخیر شده یک نگاه دقیق‌تر به اختلافات کشدار بغداد با اقلیم کردستان عراق

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/divisions-in-iraqi-kurdistan-are-costing-the-united->

states-a-reliable-partn) است که به غلظت فضای بلاتکلیفی سیاسی و ریسک اقتصادی فعلی در عراق می‌افزاید. علاوه بر این واشنگتن باید مجدداً بر تعهدات خود در جهت ارتقای ظرفیت‌های دانشگاهی عراق و بازگرداندن بایگانی‌های سیاسی این کشور تأکید و در این جهت عمل کند. حاصل همه این مقولات ایالات متحده را با تقاضایی که معترضان سال گذشته برای اصلاح ساختاری مطرح کردند به طور جدی همسو می‌سازد.

فراهم کردن زمینه‌های انتخابات قابل وثوق

انتخابات زودهنگام مورد انتظار در تابستان یا پاییز آینده نقطه عطف بعدی عراق و روابط خارجی آن خواهد بود. احزاب شبه‌نظامی با پیروزی در انتخابات کم‌رونق و دستکاری‌شده سال ۲۰۱۸ ظرفمند ظاهر شدند و کشور را بیش‌ازپیش در منطقه منزوی ساختند و ناکارآمدی دولت را تشدید کردند. تکرار این سناریو نظر بسیاری در خارج از عراق را تقویت می‌کند که عراق به فساد و بی‌ثباتی بی‌وقفه دچار است و چشم‌انداز گسترش همکاری‌های دوجانبه را به‌جز در بحث امنیت تضعیف می‌کند. درمقابل یک انتخابات قابل وثوق که مورد تأیید جامعه جهانی باشد می‌تواند درها را برای رسیدن به یک مرحله جدید در روابط به طور کامل باز کند.

از این منظر بار اصلی بر دوش عراق است. رهبران عراق باید قانون انتخابات کمیسیون انتخابات و آیین‌نامه احزاب سیاسی را اصلاح کنند. شهروندان عراق نیز باید به مطالبه پاسخگویی و شفافیت ادامه دهند. ایالات متحده و جامعه بین‌الملل باید برای تشویق روند مثبت انتخابات به این کشور کمک فنی ارائه دهند و فشار عمومی مداوم وارد آورند و همچنین آماده باشند تا اگر این انتخابات با خشونت یا تقلب گسترده‌ای روبه‌رو شد آن را رد کنند.

در این میان دولت انتقالی کاظمی می‌تواند به سهم خود همکاری‌های کامل‌تر ایالات متحده را با برداشتن چندین گام برانگیزد. از جمله جدیت بیشتر در برقراری توازن مجدد در روابط خارجی عراق که بر اولویت خدمت به منافع مردم استوار باشد و نه صرفاً نخبگان سیاسی متوقف کردن رویه‌های اقتصادی غارتگرانه ایران به نفع تجارت سودمند برای هر دو طرف که عمده‌تأ می‌تواند با چرخش از شبکه‌های مختلف شبه‌نظامی-مافیایی به سوی کانال‌های دولتی عادی صورت گیرد که برای تنظیم معاملات با سایر کشورهای خارجی استفاده می‌شود و به رسمیت شناختن اجازه‌نامه‌های بین‌المللی که با استقبال از کسب‌وکارهای ایالات متحده آغاز می‌شود. این اقدامات همراه با قدردانی صریح از کمک‌های ایالات متحده به گرمی در هر دو جناح جمهوریخواهان و دموکرات‌های آمریکا پذیرفته می‌شود.

پیشرفت تدریجی نیز پیشرفت است

واشنگتن نباید انتظار داشته باشد که کاظمی تغییری زیرورکننده در سیستمی ضعیف که ده‌ها سال است شکل گرفته ایجاد کند. اما سیاست‌گذاران باید اراده سیاسی وی را برای ترسیم مسیر جدیدی برای کشور ارزیابی کنند و ضمن اینکه انتظارات را تعدیل می‌کنند. از او حمایت لازم را به عمل آورند. دولت وی تا همین جا هم اقدامات مهمی انجام داده است که باید در واشنگتن مورد استقبال قرار گیرد. از جمله بازداشت اعضای شبه‌نظامی تحت حمایت ایران که قصد داشتند یک حمله راکتی به منطقه‌ای صورت دهند که محل سفارت آمریکا در بغداد است. تلاش برای پاسخگو کردن پرسنل امنیتی عراق به خاطر مشارکت در قتل معترضان. فشار بر پارلمان جهت حمایت از کاهش هزینه‌های متورم‌شده بخش دولتی. اعزام مقامات ارشد به منظور بهبود روابط اقتصادی با کشورهای حوزه خلیج و تعیین تاریخ برای انتخابات زودهنگام.

تلاش‌های کاظمی برای پوشیدن جامه اصلاحات و بازگرفتن حاکمیت از بازیگران غیردولتی قابل توجه است. به‌خصوص با توجه به گستردگی پول‌های فاسد در سیاست مقاومت شدید از سوی شبه‌نظامیانی که بعضاً با تکیه به پشتیبانان ایرانی خود یا مصونیت عمل می‌کنند (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/reacting-smartly-to-harassing-tactics-by-iraqi>) و ضعف‌های ساختاری که خاصیت حکمرانی و اقتصاد بعد از جنگ است. با وجود این چالش‌ها و برای اولین بار در سال‌های بسیار چشم‌انداز ایالات متحده برای عراق با چشم‌انداز مردم عراق و رهبری جدید آنها همسوست. چون جهت‌گیری سیاسی جدید باعث احترام نوپیدی به دولت به عنوان چتری برای هویت‌های قومی و فرقه‌ای شده است. با تقویت ثبات داخلی فراگیری سیاسی و تاب‌آوری اقتصادی این چشم‌انداز مشترک می‌تواند عراق را به یک شریک راهبردی باارزش‌تر از پیش برای ایالات متحده تبدیل کند.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریة ۲۰۲۲ ۱۱

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

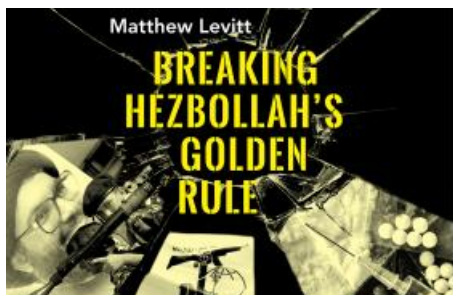
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریة ۲۰۲۲ ۱۱

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریة ۲۰۲۲ ۹

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/dmkrasy-w-aslah/\)](#) دمکراسی و اصلاح

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](#) عرب و اسلام سیاسی

[\(fa/policy-analysis/syast-amryka/\)](#) سیاست آمریکا

[\(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/\)](#) انرژی و اقتصاد

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/raq/\)](#) عراق